

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

Sectio Qvarta. An judicare actionem probabiliter esse matrialiter honestam,
sit idem in sensu philosophico, aut morali, ac esse honestam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

jectivè probabilia, unum de honestate, aliud de inhonestate, repugnant: demum tantum probabilitas honestatis differt ab honestate, quantum probabilitas veritatis à veritate: ergo probabilitas honestatis, & honestas, nec mutuò, nec non mutuò sunt philosophicè idem.

N. Unus tamen mihi se offert scrupulus in doctrinâ hujus Authoris, qui ait, quod non fit idem judicare actionem aliquam probabiliter esse materialiter honestam, ac judicare opinativè eam esse honestam, adeoque non omne probabile esse opinabile.

N. Sed non assentior huic modo loquendi; si enim subjectivè probabile fecernat ab objectivè probabili, videbit, tum quod omne subjectivè probabile sit opinabile, nam opinio dividitur in probabilem, & non probabilem: ergo omne subjectivè probabile est opinabile: tum quod ex hoc, quod duplex objectiva probabilitas, honestatis, & inhonestatis, simul esse possit, non sequitur, quod etiam duplex subjectiva probabilitas simul esse possit, nam assensus probabilis, & dissensus probabilis simul repugnant; non ita duplex objectiva probabilitas assensus, & dissensus; nam nulla est illatio à simultaneâ objectivâ probabilitate assensus, & dissensus, ad simultaneam assensus, & dissensus coexistentiam; quo modo nulla consequentia à simultaneâ possibilitate amoris, & odii, ad simultaneam amoris, & odii coexistentiam; & à simultaneâ contingentia meæ existentie, & non existentie, & meæ salutis, & damnationis, ad simultaneam coexistentiam meæ existentie, & non existentie, meæ salutis, & damnationis. Ratio est; quia utraque possibilitas amoris, & odii, salutis, & damnationis, nullam habent repugnantiam; habent autem amor, & odium, salus, & damnatio. Idem est in casu nostro: utraque probabilitas assensus, & dissensus, nullam habent repugnantiam; habent assensus, & dissensus, etiam probabiles. Quare moneo sæpe monitum; quod si tò simul cadat supra probabilitatem, permitto; si supra probabilem assensum, & dissensum, nego. Adde dicendum potius, quod non omne opinabile sit probabile, ut hic sumimus, quam econtra; nam nulla opinio temeraria est probabilis, & tamen est opinabilis: ergo potius non omne opinabile est probabile.

N. Est idem moraliter, seu quoad mores, certam probabilitatem honestatis, & honestatem, ex professo tuasi *disp. 22. 23. 24.* ex consensu omnium Scholarum; ex modo perfectissimo operandi Deiparæ, Beatorum, & omnium summè prudentum. Si enim judi-

cium in re falsum, quia putatur invincibiliter, aut certò moraliter verum de honestate, æquivaleret quoad honestè operandum ipsi judicio in re vero de honestate, nec hoc negari potest; nam probabilissima, et si in re falsa, excusat à peccato: ita etiam certum de probabilitate honestatis judicium æquivaleret judicio subjectivè probabili de honestate; & sicut hoc satis est, ita & illud.

Negat hoc P. Adamus *art. 4.* quia judicium de probabilitate honestatis materialis, nec divinum ab omni directo de materiali honestate, aut inhonestate; nec unitum directo de materiali inhonestate, æquivaleret judicio directo de honestate materiali: ergo.

Primam partem probat *pag. 85.* primò, quia si reflexum de probabilitate honestatis est moraliter idem, ac directum de honestate; etiam judicium de probabilitate inhonestatis erit moraliter idem, ac directum de inhonestate; ergo cum utrumque reflexum simul esse possit, & quodlibet æquivaleret suo directo, conscientia dirigetur ad honestè operandum à duplici judicio in morali æstimatione contradictorio. Secundò, quia suspensio omnis judicii directi est dubium; sed dubium in moralibus non æquivaleret assensui, vel dissensui, aliàs liceret operari cum dubio: ergo judicare probabile esse, quod actio sit honesta, suspento omni assensu de honestate, & inhonestate, non est moraliter idem, ac judicare illam esse honestam.

Secundam probat *pag. 73.* quia judicans actionem esse materialiter inhonestam, judicat nullam esse probabilitatem honestatis, nam judicat falsum, quod actio sit materialiter honesta: ergo judicium de probabilitate honestatis, unitum judicio directo de materiali inhonestate, non æquivaleret directo de honestate materiali. Secundò, quia nulla pars contradictionis stat cum oppositâ, immò hanc excludit: sed judicium, quo judico actionem esse inhonestam, opponitur contradictoriè judicio, quo dico esse honestam: ergo illud primum judicium non stat cum hoc secundo; sed stare, & moraliter includeret, si judicare probabile esse, quod actio sit honesta, idem moraliter esset, ac judicare, quod sit honesta: ergo. Tertiò, quia, si probabilitas honestatis unita judicio inhonestatis, est moraliter judicium honestatis, posset conjugatus accedere honestè ad eam, ad quam judicat inhonestum accedere. Quartò trahit P. Esparza, P. Bardi, P. Vasq. P. Palao, & alios tuentes, tum quod nemo sequi possit opinionem, nisi eam prius judicet veram, seu quod objectum in re sit honestum; tum quod nemo possit operari juxta aliquam

Hh ij opini

N.
56.
P. Adamus.

N.
57.

N.
58.

P. Esp.
P. Bardi.
P. Vasq.
P. Palao.

opinionem, nisi deponat iudicium de ejus falsitate.

N.
59.

Nego antec. ad 1. primæ partis rationem dico solvendum à P. Adamo: quæro enim 1. an si quis sub solo reflexo de inhonestatis probabilitate iudicio operaretur, peccaret? Si peccaret, ut certum est; ergo iudicium de probabilitate inhonestatis æquivaleret directo de inhonestate: ergo cum, ut docet art. 3. coexistere simul possint duo modalia, unum de probabilitate honestatis, aliud inhonestatis, dirigeretur conscientia ab utroque contradictorio iudicio in æstimatione moralis. Quæro 2. an licitum sit operari sub solo reflexo de maiori probabilitate honestatis? Si licet; ergo illud æquivaleret directo subjective probabiliori de honestate; ergo cum illud reflexum possit simul stare cum alio reflexo de minori probabilitate inhonestatis, conscientia regetur a duplici iudicio contradictorio. In formâ dico, tum quod dimitti possit reflexum de probabilitate inhonestatis, quo casu ruit argumentum, nam unice aderit reflexum de probabilitate honestatis: tum quod, etsi utrumque simul existat, unum tantum se habet practice, nempe id, ad quod sequendum voluntas se determinat, cum sit ei permissum quodlibet sequi; aliud speculative: ergo conscientia non regetur à duplici iudicio practico contradictorio. Ad primam ejusdem partis rationem dico, quod non liceat operari cum dubio, tam de veritate, quam de probabilitate; in nostro autem casu unice adest dubium de veritate, & simul adest certitudo de probabilitate veritatis, seu honestatis moralis; quare suspensio omnis iudicii directi de veritate est dubium tantum de veritate, non autem de certâ probabilitate veritatis.

N.
60.

Ad 1. rationem secundæ partis dico per eam, & alias unice probari, quod non satis sit reflexum de probabilitate honestatis iudicium, unitum directo de inhonestate; quod non est contra me; nam unice doceo, tum quod ad rectè operandum satis se solo sit reflexum de certâ probabilitate honestatis, suspensio omni directo de honestate, & inhonestate: tum quod quis licet sequi possit alienam, dimissâ propriâ. At quia puto etiam verum (etsi ad meam doctrinam non necessarium) quod licitum sit operari sub iudicio de certâ probabilitate honestatis, & sequi alienam, retentâ propriâ, ideo nego, quod judicans actionem esse inhonestam, nequeat simul judicare reflexè, quod sit certò probabile esse honestam; nam iudicium de inhonestate excludit quidem iudicium de honestate, at non excludit reflexum de cer-

tâ probabilitate honestatis; nullam enim in hoc oppositio: iudico subjective probabiliter picturam esse illicitam, ita tamen ut simul certò probabile sit esse licitam: quare iudicium de non licentiâ picture excludit veritatem a iudicio de licentiâ; non tamen probabilitatem ab eodem iudicio de licentiâ. Vid. disp. 12. per totam.

Ad 2. rationem, dato toto syllogismo, N. nego subsumptum ob dicta; nam repugnantia utriusque iudicii directi est quoad simultaneam veritatem, non quoad simultaneam probabilitatem, ut etiam tacetur ipse P. Adamus, dicens non repugnare simul hæc duo modalia, Probabile est picturam licere; probabile est non licere; repugnare tamen simul hæc duo absoluta, Licet, non licet.

Ad 3. nego sequelam; non enim conjungitur, ut licite accedat ad mulierem, satis est probabilitas, sed necessaria certitudo, quod sit tua uxor. Adde eam probabilitatem esse per se speculativam.

Ad 4. nemo ex DD. relatis sentit cum P. N. Adamo, ut disp. 25. sect. 3. dixi. Non P. Et. 63. parva, quia dum dicit, neminem sequi posse P. N. se opinionem, nisi iudicet veram, loquitur tunc de solâ conscientiâ directâ, non de reflexâ, de quâ non disputat: immo nec ego dico, licitum sub solo reflexo iudicio de certâ probabilitate honestatis operari, nisi quia hoc iudico verum. Non P. Bardi, qui unice negat, licitum sequi iudicium falsum, per principia extrinseca, aut intrinseca non deponatur; quod certum est. At non inde sequitur, me non posse sequi alienam, formatò certo de ejus opinionis probabilitate iudicio; tunc autem, præter iudicium subjective probabile de falsitate, habes certum reflexum de probabilitate veritatis ejusdem opinionis. Non P. Vasquez, qui aperte 1. 2. disp. 62. cap. 3. ait, nos posse sequi alienam, si censuerimus probabilem. Quod autem P. Adamus addit, probabilem iudicandam asserendo ei, ut verâ, est proclus falsum; si enim eam alienam iudico falsam, quomodo P. Vasqu. velle potest iudicandam veram, dum ait, iudicandam probabilem ob authoritatem? sane est velle in tanto Doctore tum contradictionem, tum confusionem probabilitatis cum veritate. Non P. Palao, qui rectè docet non satis, ut alii judicent aliquid verum, ut ego sequar, quod certum est; nam, ut illud sequar, necesse saltem, ut iudicem certò probabile id, quod alii judicant verum.